

6. Онаць О. Реорганізація управління освітою в Україні: реалії та перспективи // Директор школи. – 2003. – № 17. – С. 3-5.

7. Русинов Ф., Никулин Л., Фаткин Л. Менеджмент и самоменеджмент в системе рыночных отношений: Учеб. пособие. – М., 1996.

8. Свистун В.І. Сучасна підготовка студентів до управлінської діяльності в світлі творчої спадщини А.С.Макаренка // Нові технології навчання. Вип. 39. – К., 2002.

9. Сучасний тлумачний словник української мови / За ред. В.В.Дубічинського. – К., 2006.

УДК 167.23: 37.018.1-055.1/2-057.875

**РЕЗУЛЬТАТИ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОГО
ДОСЛІДЖЕННЯ СТАНУ СТАТЕВОГО
ВИХОВАННЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ**

**С.В.Пилипенко,
Н.М.Пивовар
(Полтава)**

(На прикладі

Полтавського нафтового геологорозвідувального технікуму)

У статті розглядаються питання статевого виховання сучасної молоді. Рекомендується програма підготовки педагогічних працівників до роботи з виховання культури міжстатевої взаємодії.

Ключові слова: *статеве виховання, сексуальність, міжстатеві стосунки, статева свідомість.*

В статье рассматриваются вопросы полового воспитания современной молодежи. Рекомендуется программа подготовки педагогических работников к работе по воспитанию культуры межполового взаимодействия.

Ключевые слова: *половое воспитание, сексуальность, межполовые отношения, половое сознание.*

This article is analyzed some questions of sexual training for modern young people. It is recommended the programme of preparing pedagogical staff for working in training the culture interaction between sexes.

Key words: *sexual training, sexual, interaction between sexes, sexual consciousness.*

У роботах А.С. Макаренка значна увага приділяється питанню організації правильних взаємин між юнаками та дівчатами. Ця проблема й сьогодні заслуговує на ретельне вивчення фахівцями в галузі виховання дітей та молоді, формування моральності підростаючого покоління.

Однією з ланок загальної системи морального виховання, причому найбільш складною, оскільки батьками і педагогами недостатньо усвідомлені знання про особливості фізіології та психології дитини, є статеве виховання.

Дефіцит знань у цій галузі нерідко призводить до конфліктів, помилок, психологічних травм.

Спеціальна підготовка дітей до створення у майбутньому своєї сім'ї, до виконання шлюбних сімейних обов'язків повинна вестися не стихійно, а продумано, цілеспрямовано. Основні завдання підготовки до сімейного життя полягають в формуванні в дітей потреби у створенні сім'ї, готовності до її створення, вміння правильно будувати сімейні стосунки.

Виходячи з цього, ми поставили за мету дослідити уявлення молоді про стосунки між статями. Який стан статевого виховання молоді на даному етапі? Які уявлення мають юнаки і дівчата про своє майбутнє подружнє життя? Які знання мають?

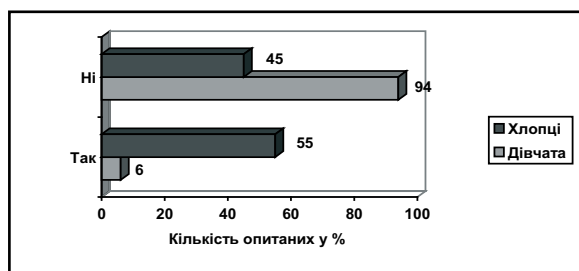
Нами проведено дослідження з вивчення психосексуальної орієнтації студентів нафтового геологорозвідувального технікуму.

Контингент опитаних – 170 чоловік віком 18-19 років.

На запитання молодь відповідала так:

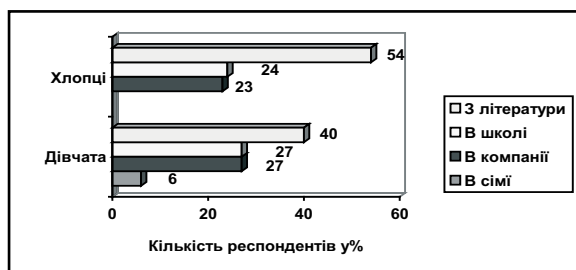
1. Чи варто широко обговорювати проблеми статевих стосунків?

Як бачимо, хлопці проявляють до цього питання більший інтерес, а дівчатам менше подобається надмірне афішування інтимних проблем і хвилювань.

2. Де ти отримав(ла) перші знання про фізіологію і гігієну статей?

Це питання цікавить у достатній мірі і дівчат, і хлопців. Тут досить велике значення мають саме джерела отриманої інформації, адже література, якою зараз переповнені книжкові полиці, в більшості не наукова, а низько-сортна; дворові ж «університети» несуть у собі перекручену і перебудовану на свій лад інформацію.

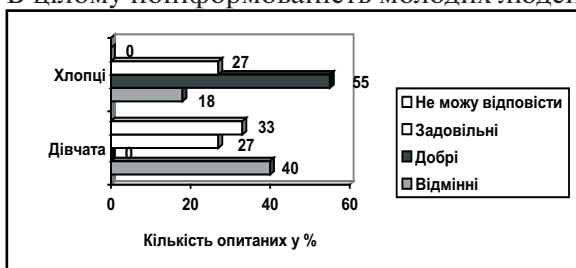
3. Чи цікавишся ти літературою про статеве виховання?

Юнаки та дівчата мотивують невеликий інтерес тим, що все найнеобхідніше для життя вони знають. Питання тільки в тому, наскільки правильно вони орієнтуються в будь-якій сфері сексуального виховання й звідки отримали цю інформацію.

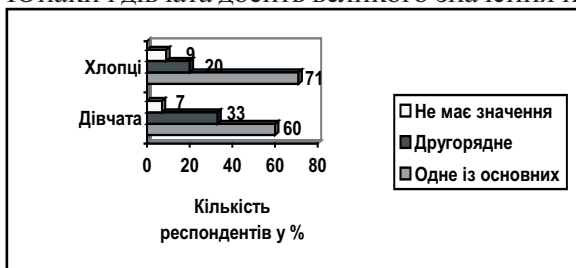
4. Як ти оцінюєш свої знання з даного питання?

В цілому поінформованість молодих людей з цього питання задовільна.

5. Яке місце ти відводиш у житті інтимним відносинам?

Юнаки і дівчата досить великого значення надають статевим відносинам.

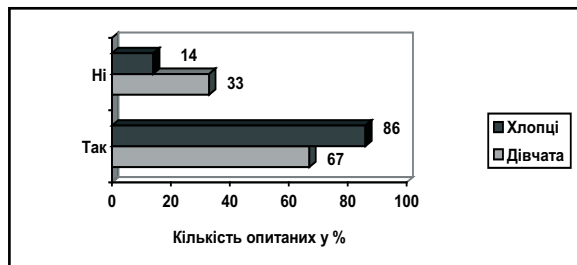
6. Ваше ставлення до дошлюбних статевих стосунків?

У сучасної молоді склалося безвідповідальне ставлення до інтимних стосунків з протилежною статтю. Адже таким чином, якщо щось не задовольняє, можна завжди без зайвих клопотів відступити і знайти нову партію.

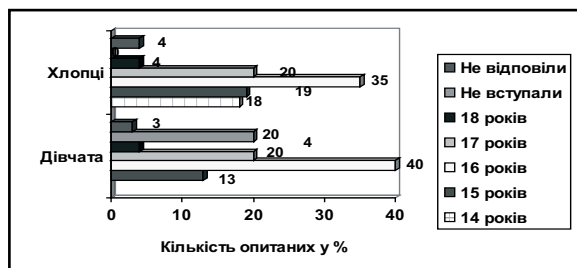
7. Чи маєте досвід статевих стосунків?

Більшість молоді у 18-19- річному віці вже має досвід статевих стосунків.

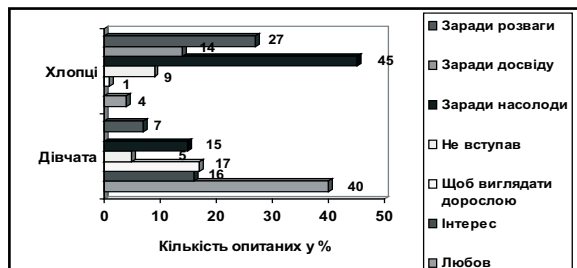
8. У якому віці вступив у статеві стосунки?

У 15-16 років підлітків переполює статевий потяг, вони іноді не мають сил стримувати “голос плоті”; до того ж, вони не зорієнтовані на це вихованням. Отож, намагаються вступити в статеві зносини, будучи впевнені, що саме це і є “кохання”. У підлітків, які намагаються сексуально розрядитися, виникає цілий комплекс мотивів, і виділити головний дуже важко.

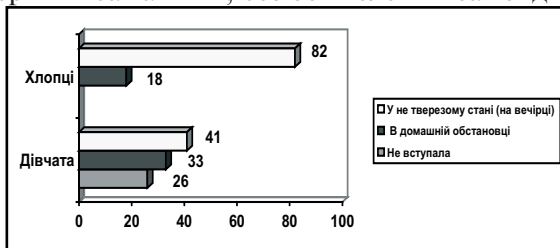
9. Мотиви вступу в дошлюбні зв'язки?

Головним мотивом першого статевого контакту серед дівчат була любов, але ще зовсім юні дівчата можуть вкладати в це слово дуже широкий спектр понять, іноді не розрізняють любов з симпатією, захопленням, пристрастю.

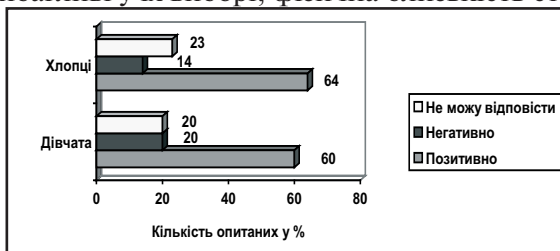
10. За яких обставин уперше вступив у статеві зв'язки?

З цього пункту анкети видно, що значна частина статевих зв'язків здійснюється в нетверезому стані після вечірок із знайомими та випадковими партнерами, під дією імпульсивної активності, тобто ці вчинки здійснюються за першим бажанням, без осмислення самої дії.

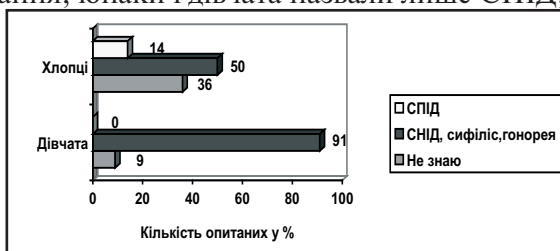
11. Як ви ставитеся до вільного кохання?

Хлопці і дівчата, які вступили в інтимну близькість у 13-15 років, як правило, ведуть неупорядковане статеве життя, часто міняють партнерів, майже не вибагливі у їх виборі, фізична близькість стає для них самоціллю.

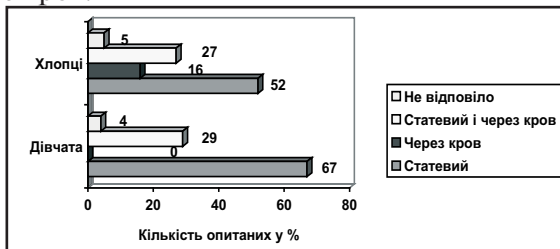
12. Які венеричні захворювання ти знаєш?

Не дивлячись на грандіозну кількість інформації про венеричні захворювання, юнаки і дівчата назвали лише СНІД, сифіліс, гонорею.

13. Які шляхи передачі цих хвороб ти знаєш?

Шляхів передачі венеричних захворювань назвали лише два: статевий і через кров.

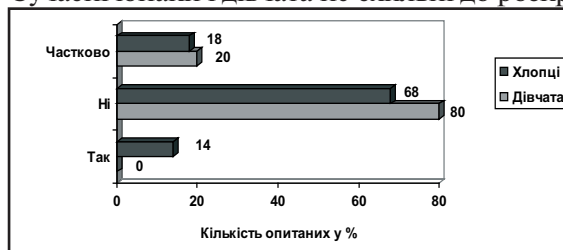
14. Чи шкодить жіночому організму штучне переривання вагітності?

Дівчатам усім добре відомо про шкідливі наслідки абортів, хлопці ж у деякій мірі так не вважають.

15. Чи обговорюєш ти проблеми інтимних стосунків у колі сім'ї?

Сучасні юнаки і дівчата не схильні до розкриття свого внутрішнього світу.

Підвівши підсумок проведеного дослідження стану статевого виховання молоді, ми прийшли до висновку, що воно реалізується на недостатньому науковому і методичному рівні. Для цієї роботи необхідно спеціально готувати вчителів та викладачів. Ми пропонуємо здійснювати це через реалізацію спецкурсу «Статеве виховання молоді та підготовка її до сімейного життя».

Спецкурс адресований викладачам, вихователям, керівникам технікумів та коледжів. У ньому розглядаються найважливіші моменти, пов'язані зі статтю: відносини між юнаками та дівчатами; їхні анатомо-фізіологічні та психологічні особливості; становлення статевої свідомості дитини; особливості міжособистісних відносин юнаків та дівчат; шлюб та сім'я, а також особливості методики статевого виховання та методики проведення занять.

Таблиця 1

Навчально-тематичний план спецкурсу «Статеве виховання студентської молоді та підготовка її до сімейного життя»

	Зміст	Усього годин	Лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття
1	2	3	4	5	6
1	Анатомо-фізіологічні особливості жіночої та чоловічої статі.	4	4	–	–
2	Психологічні особливості жіночої та чоловічої статі.	2	2	–	–

3	Становлення статевої свідомості людини.	2	1	1	–
4	Особливості міжособистісних відносин юнаків та дівчат.	4	2	2	–
5	Шлюб та сім'я: а) основні цінності сім'ї; б) сім'я і діти.	4	2	2	–
6	Особливості методики проведення занять.	6	4	2	–
	Всього	22	15	7	–

Анатомо- фізіологічні особливості чоловічої та жіночої статі

Будова та функції чоловічої та жіночої статевої системи. Статеве дозрівання. Сутність, ознаки, поняття статевої зрілості. Поведінка жінки під час вагітності та оточуюча її атмосфера, харчування. Наслідки недотримання основних гігієнічних правил під час вагітності. Особливості немовляти. Догляд за новонародженим. Гігієна дівчини. Гігієна хлопця. Венеричні захворювання. Засоби контрацепції.

Психологічні особливості чоловічої та жіночої статі

Розвиток та становлення психіки дитини. Головні причини психосексуальних відхилень. Психологія чоловічої статі. Психологія жіночої статі. Статева потреба і статева поведінка.

Становлення статевої свідомості людини

Статева ідентичність та статеві ролі. Фактори, що впливають на становлення статевої свідомості.

Особливості міжособистісних відносин юнаків та дівчат

Поняття про міжособистісні відносини. Психологія міжособистісних відносин. Відносини ділові та особисті. Риси характеру, необхідні для повноцінного спілкування. Моральні основи взаємовідносин юнаків та дівчат. Соціальний рівень статей, конфліктні ситуації, які виникають у процесі спілкування. Сучасний юнак. Поняття мужності. Сучасна дівчина. Поняття жіночності. Юнак та дівчина – майбутні батько й мати, вихователі дітей. Товаришування та дружба. Любов – найскладніше з людських почуттів. Любов – як основа шлюбу.

Шлюб та сім'я

Шлюбний вік. Готовність до вступу в шлюб. Потяг зрозуміти іншу людину – важливий бік готовності до сімейного життя. Психологічна готовність до вступу в шлюб. Наявність у наречених глибокого почуття кохання.

а) Основні цінності сім'ї.

Психологічний клімат у сім'ї. Суть хорошого психологічного клімату. Здатність подружжя співчувати, співпереживати. Прояв терпимості одне до одного при наявності різних смаків, поглядів, звичок.

б) Сім'я і діти.

Мати та батько — перші й найголовніші вихователі. Участь дітей у трудовому житті сім'ї. Правильне виховання дітей як засіб застереження девіацій у психосексуальному розвитку.

Особливості методики проведення занять

Підготовка сім'янина в системі навчальної та позакласної роботи. Головні принципи та форми роботи із статевого виховання. Вимоги до методів виховання. Реалізація міжпредметних зв'язків. Специфіка використання різноманітних форм та методів в умовах викладання курсу "Статеве виховання студентської молоді та підготовка її до сімейного життя" без виставлення оцінок. Неприпустимість формалізму в викладанні курсу. Робота з батьками. Вимоги до особистості вчителя, що здійснює статеве виховання.

Тематика самостійних занять

1. Привабливість та гігієна жінки.
2. Сексуальна індивідуальність чоловіка та жінки.
3. Психосоматичні фактори у формуванні сексуальної поведінки та контроль за заплідненням.
4. Історія розвитку сімейних сексуальних стосунків.
5. Раннє статеве життя та його наслідки.
6. Формування та розвиток сексопатології як науки.
7. Норми та патології людської сексуальності.
8. Порушення сексуального розвитку, наркоманія, СНІД.
9. Копулятивний цикл як цілісна поведінкова реакція.
10. Контрацепція як засіб регулювання народжуваності в сім'ї.
11. Інші (за вибором).

ЛІТЕРАТУРА

1. Алексеєнко Т. Жорстокість не знає меж: про деякі фактори, що негативно впливають на духовний і фізичний розвиток дитини // Сім'я — 1997— №3.
2. Арахова Л.П. Мальчик, мужчина, отец. - М.: Знание, 1992. — 201с.
- Афанасьєва Т.М. Мальчик. Юноша. Муж. Отец. — М.: Знание, 1983. — 64с.
3. Боришевський М.Є. Сімейне виховання як гарант морального становлення особистості //Початкова школа — 1995. — №4. - С.4-8.
4. Гадасина А.Д. Плоды запретов: Подростки и секс: кн. для учителя. — М.: Просвещение, 1991.— 120с.
5. Говорун Т.В. Батькам про статеве виховання дітей. -К.: Радянська школа, 1990. — 157с.
6. Грабова Л.И. Что такое победа над собой? — М.: Знание, 1981. — 83 с.
7. Коган В.Е. Воспитателю о сексологии. — М.: Педагогика, 1991. — 254 с.
8. Коган В.Е. Подготовка девушек к супружеству. — М.: Сов. спорт, 1992.
9. Лаврова К.Н. Улица. Компания. Подросток. — М.: Знание, 1992. — 109 с.
10. Левшин Л.А. Мальчик. Мужчина. Отец. — М.: Политиздат, 1968. — 135 с.
11. Либертович А.П. Возраст любви: врачи родителям и педагогам о половом воспитании. — М., 1978. — 144 с.
12. Мудрик А.В. Самые трудные годы. - М.: Знание, 1990. — 140 с.

13. Розин В.М. Любовь и сексуальность в культуре, семье и взглядах на половое воспитание: учебное пособие для вузов. – М.: Логос Высшая школа, 1999.

14. Хичменг М. Как беседовать с ребёнком о сексе. – СПб: Питер, 1998.

15. Хрипкова А.Г., Колесов Д.В. Девочка – подросток – девушка. – Москва, 1981. – 160 с.

16. Хрипкова А.Г., Колесов Д.В. Мальчик – подросток – юноша – Москва, 1981. – 140 с.

Отже, стратегія виховання молоді повинна включати в себе переборення абсолютизації статевих потреб як “вищої міри насолоди”. Головне завдання статевого виховання не в тому, щоб побороти або навіть витіснити сексуальний потяг, а в тому, щоб надати йому культурне та моральне наповнення, зробити його гідним людини.

Акцент психології гармонійної взаємодії особистостей у реалізації духовної близькості людей різних статей, у сумісній реалізації своїх біологічних, матеріальних і духовних потреб.

Практичне здійснення статевого виховання, на нашу думку, повинно реалізовуватись за наступними принципами:

1. Слід забезпечити органічне поєднання біологічних, медичних та соціально-моральних аспектів виховання.

2. Наукова біологічна інформація повинна випереджати запит на неї та стимулювати науково-пізнавальний інтерес учнів.

3. Слід зняти у дітей та підлітків презумпцію сексуальної зацікавленості та визнати законність їх пізнавальних інтересів.

4. Здійснювати повне використання виховних можливостей, які закладені у всіх навчальних предметах та позакласній роботі.

5. Поєднати виховні зусилля школи, сім'ї та громадських установ у розв'язанні завдань статевого виховання.

6. Статеве виховання здійснювати з урахуванням статевих та індивідуальних особливостей дітей, підлітків, юнаків.

Для визначення змісту статевого виховання ми виділили коло головних питань, які слід у практичній роботі з молоддю конкретизувати в залежності від віку, ступеня інформованості, особливостей конкретного колективу та кожного учня.

Стрижневими повинні стати питання, пов'язані з сім'єю, наступністю поколінь; питання, пов'язані з репродуктивною діяльністю людини; питання особистої гігієни; питання, пов'язані з етикою взаємовідносин між особистостями різної статі.

Ми пропонуємо низку організаційних моментів, які, вважаємо, суттєво поліпшують статеве виховання юнаків і дівчат.

1. Статеве виховання здійснювати в школі з 1 класу, продовжуючи, в ідеалі, розпочате з 3-річного віку в дошкільних закладах.

2. Всю роботу зі статевого виховання учнів, координацію роботи класних керівників, кураторів, учителів покласти на практичного психолога або методиста.

3. Інститутам післядипломної педагогічної освіти, міським та районним методичним кабінетам здійснювати спеціальну підготовку та перепідготовку вчителів до статевого виховання учнів.

4. Ширше залучати спеціалістів різного профілю (лікарів, психологів, юристів, соціологів) до статевого виховання молоді.

5. Всіма засобами протистояти лавині низькопробної літератури та кінофільмів, показуючи велич і красу любові, ніжність стосунків між статями, відповідальність чоловіка за долю жінки та дітей.